

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (kohdennettu alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen)

Etelä-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (kohdennettu alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen). Etelä-Savon hyvinvointialue pitää alijäämien kattamisajan pidentämistä perusteltuna ja kannatettavana. Valtion rahoitus ei kohtelee hyvinvointialueita tasapuolisesta, jotta kaikilla olisi mahdollisuus alijäämien kattamiseen samassa ajassa. Varsinkin vaikeimmissa tilanteissa olevat hyvinvointialueet ovat joutuneet sopeuttamaan toimintaansa alusta lähtien, mutta silti alijäämien kattaminen määräajassa on käytännössä mahdotonta merkittävistä ponnisteluista huolimatta. Kulujen kasvua on saatu hillittyä merkittävästi ja vuosittaiset alijäämät pienenevät, ja lisääajan turvin usealla hyvinvointialueella voisi olla mahdollisuus alijääminen kattamiseen tai ainakin merkittävään pienentämiseen. Alijäämien kattamisen lisääajan edellytyksenä on esityksen mukaan vähintäänkin nollatulos vuonna 2025, mutta tämä ei voi olla ainoa kriteeri. Alijäämien kattamisen lisääajassa tulee huomioida myös aiempien vuosien talouden tasapainottamiset ja sitä kautta kulukehityksen suunta. Maltillisen kulukasvun tulee myös olla peruste lisääajan hakemiseen. Lisääajan tulee myös olla pidempi kuin vuoden 2028 loppuun. Arviointimenettelyyn jouduttuaan hyvinvointialueen oma päätöksenteko rajattua, joten lisääaika alijäämien kattamiseen on perusteltua. Aikataulullisesti hakemus lisääajan hakemiseen pitäisi voida tehdä aluehallituksen hyväksyttyä tilinpäätöksen, jotta hyvinvointialueilla on enemmän aikaa reagoida.

Etelä-Savon hyvinvointialue kannattaa myös investointisuunnitelman toimittamisajan myöhentämistä, mutta toimittamisajan tulee olla huhtikuuta pidempi. Päätöksenteon ja suunnitelmallisuuden kannalta realistinen aikataulu olisi kesäkuun loppuun, johon mennessä investointisuunnitelma tulisi toimittaa. Tämä sopii paremmin hyvinvointialueiden omiin aikatauluihin ja vähentää investointisuunnitelmien määrää. Aikataulullisesti voisi tulla voimaan keväällä 2027, jolloin ilmoitetaan investoinnit vuodesta 2028 eteenpäin.